

A SMALL SILVER SPIRAL FROM ARDEU - ROMANIA¹

Iosif Vasile FERENCZ*,
Mihai FLOREA**

Preliminary

The village of Ardeu (**pl. I**) is well known in the archaeological world for discoveries belonging to different epochs. In 2001 the field investigations were resumed and since then, some research reports,² studies³ and archaeological notes⁴ have been published. The site has also been subject to many scientific presentations on local, national and international Colloquia and Conferences.⁵ All of these were good opportunities for us to present different aspects regarding the everyday life of the Dacians, revealed through archaeological research.

The archaeological investigations of the “Cetăuie Hill” in Ardeu were started in 1973, by Larisa Nemoianu from National Museum of Romanian History, who organized a short field campaign. The report that followed the excavations, published alongside Ioan Andrițoiu, proves the good collaboration between National Museum of Romanian History from Bucharest and Museum from Deva.⁶ Their study described the general aspects of the archaeological campaign and some of the artifacts discovered. In the current paper, we will try to present an unpublished artifact discovered most probably in the 1973 campaign. The object in discussion is a small spiral made of silver.⁷

Description of the piece

The spiral (composed of five and a half loops) is made from a silver wire (**pl. II/1**). Most likely, the object was already broken when it was discovered, but the affixing marks are still visible. The adornment is being stored by National Museum

¹ We have to thank to Andrei Georgescu for the proofreading.

* Roman and Dacian Civilisation Museum Deva; e-mail: fiosifvasile@yahoo.com.

** National Museum of Romanian History; e-mail: mihaimfs@yahoo.com.

² Pescaru *et alii* 2002; Ferencz *et alii* 2003; Ferencz *et alii* 2004; Ferencz *et alii* 2005; Ferencz *et alii* 2010; Ferencz *et alii* 2011.

³ Bodó, Ferencz 2003; Ferencz, Dima 2009; Ferencz, Gurgu-Tîrdoiu 2009; Ferencz, Roman 2010; Ferencz 2010a; Ferencz 2010b; Ferencz 2012a; Ferencz 2012b; Ferencz 2012c.

⁴ Ferencz, Bodó 2003; Ferencz 2003; Ferencz 2005; Ferencz 2006; Ferencz 2010c.

⁵ See, for example, Ferencz 2012a, p. 70, footnote no. 3.

⁶ Nemoianu, Andrițoiu 1975.

⁷ We have to thank to Dr. George Trohani because he pointed out to us, the existence of the piece and to dr. Ernest Oberlander-Târnoveanu, the general manager of National Museum of Romanian History from Bucharest for granting us permission to study the piece. We have to mention that Liviu Mărghităn pointed in 1976 to the existence of one or more silver objects discovered at Ardeu, without further details: Mărghităn 1976, p. 70, no. 5. Although we do not know for sure, we believe that he was referring to the object in discussion.

of Romanian History, in Bucharest (inv. no: 137282) and has the following characteristics:

- Wire thickness (W) = 0.88 mm;
- Diameter_{max ext} = 17.12 mm;
- Diameter_{max int} = 13.94 mm;
- H_{max} = 12 mm;
- H_{min} = 9.70 mm;
- Length_{aprox wire} = 253 mm;⁸
- Weight: 3.56 g.

The piece was made by hammering and judging by the marks of abrasion visible on its surface, it was probably used intensively.

Metallographical analysis

Based on the test report (X-Rays measurements, made by an InnovX α Series portable device with anticathode of Wolfram 30kV and 40 μ A; exposure time 60''),⁹ we identified the following chemical composition:

Ag 93.74 ± 0.28	92.99 ± 0.31
Cu 3.96 ± 0.08	4.50 ± 0.09
Pb 0.87 ± 0.04	1.14 ± 0.05
Au 0.24 ± 0.02	0.26 ± 0.02
Sn 1.5 ± 0.18	Bi 0.14 ± 0.02

Engineer Migdonia Georgescu, comparing the analyses taken from Roman Republican Denarii coming from the hoard found at Mihai Bravu (not far from Bucharest)¹⁰ with the chemical composition of the silver spiral from Ardeu noticed significant similarities concerning the weight and the chemicals. These similarities could suggest the possibility that some of the adornments were made using melted Roman silver.¹¹ The coins analyzed from the hoard discovered at Mihai Bravu had the following chemical composition:

⁸ The lenght of the silver wire was determined based on a formula used to calculate a spool spiral, where the calculated parameters are very close to the ones belonging to our piece. Based on the diameter_{max int}, the thickness of the wire and the distance between the wires, we estimate about 4.6 cm/spiral x 5.5 spirals = 25.3 cm/253 mm.

⁹ The analyses were made on two different areas of the piece on the National Center for Researches and Physical-Chemical and Biological Investigations Laboratory from the National Museum of History in Bucharest by engineer Migdonia Georgescu on 20th February 2012. The same scientist analyzed three coins coming from the Mihai Bravu hoard. We would like to thank for her kindness.

¹⁰ Mitrea 1968, p. 373-379. About the Roman Republican Denarii discovered in the Barbaricum, see also: Grueber 1970; Borić-Brešović, Popović 2006; Crawford 1977. We would like to thank to Tudor Alexandru Marin from the Numismathic Department in the National Museum of Romanian History from Bucharest, for allowing us to study the coins, suggestions and for the bibliographical support.

¹¹ Florin Medeleț considered that it is less likely that coins were used as raw material for manufacturing adornments (Medeleț 1994, p. 215). The similarities between the chemical composition of the pieces analysed could proove a good argument for reopening the discussions regarding the origin of the silver used for creating Dacian jewelry, see Medeleț 1994, p. 194-196. The

Inv. no. 2965	Inv. no. 2966	Inv. no. 2987
Ag: 99.1	Ag: 99.27	Ag: 97.3
Cu: marks	Cu: marks	Cu: 1
Pb: 0.4	Pb: 0.3	Pb: 0.4
Au: marks	Au: marks	Au: 0.6
Sn: –	Sn: –	Sn: –
Bi: marks	Bi: marks	Bi: 0.1
Fe: 0.3	Fe: 0.3	Fe: 0.3

Analogy, functionalities and dating

Bronze and silver spirals were discovered in Dacian settlements and hill forts, but were also found in hoards alongside other pieces.¹² The most numerous ones are dated at the end of the first century BC and during the entire first century AD.¹³ The piece belongs to the type 4a in the typological frame defined by Aurel Rustoiu.¹⁴ The closest analogies (regarding space and time) are those from Sărăcsău,¹⁵ a village located on the right bank of Mureş river, about 15 km South-East from Ardeu. It is worth mentioning that the silver hoard discovered at Sărăcsău had a suit of adornment pieces and jewelry (fibulas, torqueses, bracelets and small spirals). The entire ensemble was dated in the second half of the first century BC.¹⁶

Concerning the functionality of this type of pieces, Florin Medeleț argued that most of them were used as a hair adornment for women, even if sometimes they could have had other usages,¹⁷ like perhaps finger rings.¹⁸ Considering the diameter of the piece discovered at Ardeu, we think it is more likely that it was used as a hair ornament.

The pieces in the hoard discovered in Sărăcsău were interpreted as metal garnishments of some ceremonial feminine costumes.¹⁹ Women representations were found in the area inhabited in ancient times by the Dacians. Some of them, like those showed on the phalerae from Lupu²⁰ seem to wear their hair as plaits.²¹

coins from the Mihai Bravu hoard were minted since the end of the 3rd century or more possible from the first half of the 2nd century BC until the end of the first quarter of the first century BC (Mitrea 1968, p. 373). The last coin from the hoard is preceding the period of the maximum usage of the silver spirals (Rustoiu 1996, p. 109). We also have to mention that in 2001 a Roman coin emitted by Caius Norbanus was discovered at Ardeu (**pl. II/2**), see Bodó, Ferencz 2003, p. 152. A similar coin was found in the hoard from Mihai Bravu too (Mitrea 1968, p. 376, no. 51, **pl. III**).

¹² Rustoiu 1996, p. 108-109 with references.

¹³ Ibid., p. 109.

¹⁴ Rustoiu 1996, p. 108.

¹⁵ Floca 1956, p. 13-14, fig. 13.

¹⁶ Ibid., p. 17.

¹⁷ Medeleț 1994, p. 216.

¹⁸ Rustoiu 1996, p. 109.

¹⁹ Medeleț 1994, p. 217.

²⁰ Moga 1994.

²¹ Glodariu, Moga 1994, fig. 9-10; Spânu 1996, p. 44, fig. 1-3.

The same kind of hair style was found on another representation, namely a fragmentary clay vessel from Popeşti (Argeş County, Romania),²² and possibly on a belt, also discovered at Popeşti.²³

Unfortunately, the archaeological context of the piece is missing. The only information we possess is that the object comes from Ardeu. Thus, we consider that the spiral can be dated throughout the entire lifespan of the fortified settlement, which starts from the first century BC and ends with Trajan's Dacian war.²⁴

Final remarks

Due to the lack of archaeological context, the precise dating of the discovery is impossible. The only reference in the inventory register mentions that the piece comes from Ardeu. The text published by Larisa Nemoianu and Ioan Andriţoiu informs us that in July 1973 a small scale investigation of the hill fort took place: "... four trenches and four square grids, three trenches on top of the hill and the other one plus all the square grids, on the eastern slope, which was less abrupt".²⁵ We identified some old trenches on the top of the hill (**pl. III/2**, those marked in white) possibly dating from the campaign in 1973. We do not know if the silver spiral presented by us was discovered on the top of the hill or on the eastern slope but, if we are considering the possibility that the piece was made of silver coming from melted Roman coins, we have to mention the discovery of evidence proving the existence of one or two workshops at Ardeu.²⁶

O mică spirală de argint descoperită la Ardeu

(rezumat)

Satul Ardeu (**pl. I**) este cunoscut în literatura arheologică pentru descoperirile aparținând mai multor epoci istorice, provenind de pe dealul *Cetățuie* precum și din alte puncte. În anul 2001 Muzeul Civilizației Dacice și Romane din Deva a început un program de cercetare în zonă, care continuă și astăzi. Au rezultat numeroase descoperiri de obiecte, construcții și contexte arheologice, multe dintre ele fiind prezentate prin rapoarte de cercetare, studii sau note arheologice. De asemenea, au fost prezentate numeroase comunicări cu prilejul unor manifestări științifice. Toate acestea au fost bune prilejuri pentru a fi prezentate diverse aspecte ale vieții în epoca dacică, așa cum se reflectă prin descoperirile de pe dealul *Cetățuie* de la Ardeu.

Debutul cercetărilor arheologice sistematice pe suprafața acestui sit a fost înregistrat în anul 1973, când Larisa Nemoianu a efectuat o săpătură de mici dimensiuni pe care a intitulat-o „sondaj arheologic”. Publicarea raportului de cercetare, împreună cu Ioan Andrițoiu, reprezintă un exemplu al bunei colaborări între Muzeul Național de Istorie din București și Muzeul din Deva. Acest material prezintă coordonatele generale ale cercetărilor, însătoare de prezentarea cătorva dintre materialele arheologice semnificative. Alte piese au rămas până astăzi inedite. Cu acest prilej dorim să supunem interesului specialiștilor o verigă spiralică din argint provenind din descoperirile de la începutul deceniului 8 al secolului XX.

²² Vulpe 1965, p. 344, fig 2/2.

²³ Vulpe 1957, p. 241, fig. 23/1.

²⁴ Regarding the chronology of the Dacian fortress from Ardeu, see: Bodó, Ferencz 2003, p. 153.

²⁵ Nemoianu, Andrițoiu 1975, p. 181.

²⁶ Ferencz, Bodó 2003; Ferencz *et alii* 2010; Ferencz *et alii* 2011.

Veriga spiralică (numărând 5 spire și jumătate) este realizată din sârmă de argint, cu secțiunea semirotondă (**pl. II/1**), se păstrează în inventarele Muzeului Național de Istorie al României (nr. inv: 137282) și are următoarele dimensiuni:

- Grosimea sârmei (W) = 0,88 mm;
- $D_{\max \text{ ext}} = 17,12$ mm;
- $D_{\max \text{ int}} = 13,94$ mm;
- $H_{\max} = 12$ mm;
- $H_{\min} = 9,70$ mm;
- $L_{\text{aprox sârmă}} = 276$ mm;
- Masă: 3,56 g.

Piesa a fost realizată prin ciocănire și probabil că a fost utilizată intens, dacă ținem cont de numeroasele zgârieturi ce pot fi observate chiar și cu ochiul liber, pe suprafața ei.

Conform buletinului de analiză (măsurători de fluorescentă de raze X realizate cu un aparat portabil tip InnovX α Series cu anticatod de Wolfram 30kV și 40 μA, având timp de expunere 60°), compoziția chimică se prezintă astfel:

Ag $93,74 \pm 0,28$	$92,99 \pm 0,31$
Cu $3,96 \pm 0,08$	$4,50 \pm 0,09$
Pb $0,87 \pm 0,04$	$1,14 \pm 0,05$
Au $0,24 \pm 0,02$	$0,26 \pm 0,02$
Sn $1,5 \pm 0,18$	$0,14 \pm 0,02$

Cu toată lipsa contextului de descoperire, piesa prezentată de noi întregește în mod fericit imaginea de ansamblu a cetății dacice de la Ardeu.

Lista ilustrațiilor

- Pl. I.** Cetății dacice din sud-vestul Transilvaniei (1); împrejurimile satului Ardeu și amplasamentul dealului *Cetățuie* (2); amplasarea satului Ardeu în sud-vestul Transilvaniei (3).
- Pl. II.** Verigă spiralică de argint de la Ardeu (1) (foto și desen de Mihai Florea 2012); monedă romană descoperită la Ardeu (2) (foto: Iosif Vasile Ferencz); imagine aeriană a dealului *Cetățuie* (3) (foto Zoltán Czajlik, mai 2012).
- Pl. III.** Profile ale dealului *Cetățuie* (1) (imagini prelucrate de Mihai Florea 2013); dealul *Cetățuie* cu situația actuală a cercetărilor (2) (imagini prelucrate de Mihai Florea 2013).

Bibliographical Abbreviations

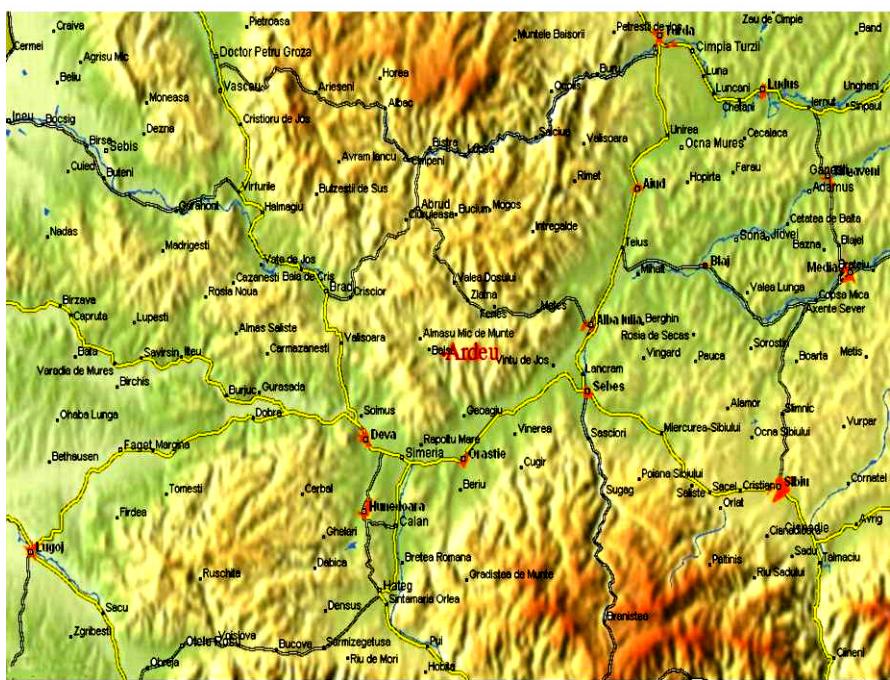
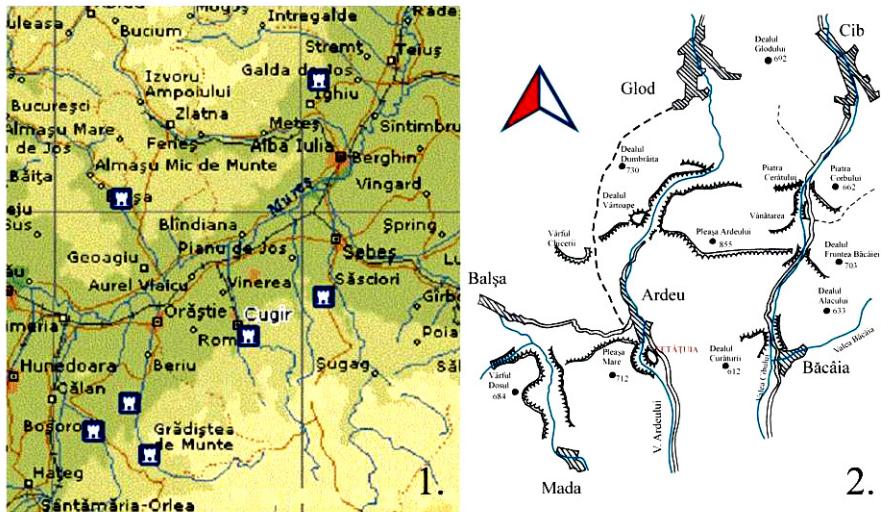
Bodó, Ferencz 2003	- Cristina Bodó, Iosif V. Ferencz, <i>Câteva considerații privind fortificația și așezarea dacică de la Ardeu (com. Balșa), jud. Hunedoara, în Istris</i> , 11, 2003, p. 147-158.
Borić-Brešcović, Popović 2006	- Bojana Borić-Brešcović, Petar Popović, <i>Coins of the Roman Republic. Collections of the National Museum in Belgrade and Belgrade University</i> , Belgrade, 2006.
Crawford 1977	- Michael H. Crawford, <i>Republican Denarii in Romania: The Suppression of Piracy and Slave-Trade</i> , in <i>JRS</i> , 67, 1977, p. 117-124.
Ferencz 2003	- Iosif V. Ferencz, <i>Doară fibule deteriorate descoperite la Ardeu (com. Balșa, jud. Hunedoara)</i> , in <i>Sargetia</i> , XXXI, 2003, p. 99-110.
Ferencz 2005	- Iosif V. Ferencz, <i>On a Roman Lamp Discovered in the Dacian Fortress from Ardeu, Hunedoara County, Romania</i> , in Cornelius Gaiu, Cristian Găzdac (eds.) <i>Fontes Historiae. Studia in honorem Demetrii Protase</i> , Bistrița 2005, p. 371-377.

- Ferencz 2006 - Iosif V. Ferencz, *Două fibule cu resort bilateral mare și coarda înfășurată de arc, provenind din aşezarea dacică de la Ardeu, com. Balșa, jud. Hunedoara*, in Brukenthal, I.I., 2006, p. 67-76.
- Ferencz 2010a - Iosif V. Ferencz, *Obiecte de os și corn descoperite la Ardeu (jud. Hunedoara)*, in Ioan Glodariu, Gabriela Gheorghiu (eds.) *Studii de Istorie și Arheologie*, Cluj-Napoca, 2010, p. 79-90.
- Ferencz 2010b - Iosif V. Ferencz, *Chei romane descoperite la Ardeu*, in Horia Pop, Ioan Bejinariu, Sanda Băcuet-Crișan, Dan Băcuet-Crișan (ed.), *Identități culturale locale și regionale în context european. Studii de arheologie și antropologie istorică / Local and Regional Identities in European Context. Archaeology and Historical Anthropology. In memoriam Alexandru V. Matei*, Cluj-Napoca, 2010, p. 287-292.
- Ferencz 2010c - Iosif V. Ferencz, *O ferecatură de casetă descoperită la Ardeu*, in Terra Sebus, 2, 2010, p. 225-233.
- Ferencz 2012a - Iosif V. Ferencz, *Aproape un secol de uitare. Unele repere istoriografice privind cetatea dacică de la Ardeu*, in Ciprian Drăgan, Carmen Barna (eds.) *Studii de istorie a Transilvaniei. Volum dedicat istoricului Ioachim Lazăr la 70 de ani*, Cluj-Napoca - Deva, 2012, p. 70-84.
- Ferencz 2012b - Iosif V. Ferencz, *Ardeu-Cetățuie. Ten Years Later*, in *Sargetia*, s.n., 3, 2012, p. 119-130.
- Ferencz 2012c - Iosif V. Ferencz, *Late Iron Age Brooch With Enamelled Plaque from Ardeu*, in Marisia, XXXII, 2012, p. 79-84.
- Ferencz, Bodó 2003 - Iosif V. Ferencz, Cristina Bodó, *Über eine in Arden (Gem. Balșa, Kr. Hunedoara, Rumänien) entdeckte unvollendete Fibel*, in *Instrumentum*, 18, 2003, 2, p. 20-21.
- Ferencz *et alii* 2003 - Iosif V. Ferencz, Mihai Căstăian, Cristina Bodó, Cristian I. Popa, Ștefan Andrei, Roxana Stăncescu, *Ardeu, com Balșa, jud. Hunedoara, punct Cetățuie*, in *CCA. Campania* 2002, Covasna, 2003, p. 40-42.
- Ferencz *et alii* 2004 - Iosif V. Ferencz, Mihai Căstăian, Cristina Bodó, Cristian I. Popa, Ștefan Andrei, Roxana Stăncescu, *Ardeu, com Balșa, jud. Hunedoara, punct Cetățuie (Cetățeaua)*, in *CCA. Campania* 2003, Cluj-Napoca, 2004, p. 43-45.
- Ferencz *et alii* 2005 - Iosif V. Ferencz, Mihai Căstăian, Cristina Bodó, Cristian I. Popa, *Ardeu, com Balșa, jnd. Hunedoara, punct Cetățuie*, in *CCA. Campania* 2004, Jupiter-Mangalia, 2005, p. 56-57.
- Ferencz *et alii* 2010 - Iosif V. Ferencz, Mihai C. Căstăian, Cristian Dima, Cristian I. Popa, Cristian C. Roman, *Ardeu, com. Balșa, jud. Hunedoara. Punct Cetățuie*, in *CCA. Campania* 2009, Suceava, 2010, p. 28-29.
- Ferencz *et alii* 2011 - Iosif V. Ferencz, Mihai C. Căstăian, Cristian Dima, Cristian I. Popa, Cristian C. Roman, *Ardeu, com. Balșa, jud. Hunedoara. Punct Cetățuie*, in *CCA. Campania* 2010, Sibiu, 2011, p. 11-12.
- Ferencz, Dima 2009 - Iosif V. Ferencz, Cristian Dima, *Piese de armament dacice descoperite la Ardeu (jud. Hunedoara)*, in *StudiaUBBH*, 54, 2009, 1-2, p. 18-34.
- Ferencz, Gurgu-Țîrdoiu 2009 - Iosif V. Ferencz, Daniela Gurgu-Țîrdoiu, *Parts of a sica Discovered at Ardeu*, in *Corviniana*, XIII, 2009, p. 159-166.
- Ferencz, Roman 2010 - Iosif V. Ferencz, Cristian Roman, *The Dacian Fortress from Ardeu - Research Directions*, in *ATS*, 9, 2010, p. 173-184.
- Floca 1956 - Octavian Floca, *Contribuții la cunoașterea tezaurelor de argint dacice. Tezaurul de la Sărăcău și Șeica Mică*, București, 1956.
- Glodariu, Moga 1994 - Ioan Glodariu, Vasile Moga, *Tezaurul dacic de la Lupu*, in *EphNap*, IV, 1994, p. 33-40.
- Grueber 1970 - Herbert A. Grueber, *Coins of the Roman Republic in the British Museum*, Oxford 1970.
- Mărghitan 1976 - Liviu Mărghitan, *Tezaure de argint dacice*, București, 1976.

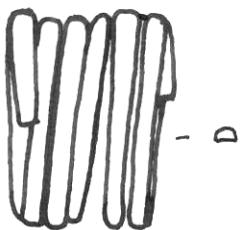
- Medeleț 1994 - Florin Medeleț, *În legătură cu o mare spirală dacică din argint aflată la Muzeul Național din Belgrad*, în *AnB*, s.n., III, 1994, p. 192-230.
- Mitrea 1968 - Bucur Mitrea, *Descoperirea monetară romană republicană din comuna Mihai Bravu (jud. Ilfov)*, în *SCN*, IV, 1968, p. 373-379.
- Moga 1994 - Vasile Moga, *Der Silberschatz von Lupu, Gemeinde Cergău, Jud. Alba in Goldhelm, Schwert und Sielberschätze. Reichtümen aus 6000 Jahren rumänischer Vergangenheit*, Frankfurt am Main, 1994, p. 180-181.
- Nemoianu, Andrițoiu 1975 - Larisa Nemoianu, Ioan Andrițoiu, *Sondajul arheologic de la Ardeu, com. Balșa, jud. Hunedoara*, în *CĂ*, 1, 1975, p. 181-190.
- Pescaru *et alii* 2002 - Adriana Pescaru, Cristina Bodó, Mihai Căstăian, Iosif V. Ferencz, *Ardeu, com Balșa, jud. Hunedoara, punct Cetățeanu*, în *CCA. Campania 2001*, Buziaș, 2002, p. 41-43.
- Rustoiu 1996 - Aurel Rustoiu, *Metalurgia bronzului la daci (sec. II î. Chr. - sec. I d. Chr.). Tehnici ateliere și produse de bronz*, București, BTh, XV, 1996.
- Spânu 1996 - Daniel Spânu, *Observații asupra falerelor din tezaurul de la Lupu*, în *SCIIVA*, 47, 1996, 1, p. 39-49.
- Vulpe 1957 - Radu Vulpe, *Santierul arheologic Popești*, în *Materiale*, III, 1957, p. 227-246.
- Vulpe 1965 - Alexandru Vulpe, *Reprezentări umane pe cupele getice de la Popești*, în *SCIIV*, 16, 1965, 2, p. 340-351.

Keywords: Ardeu, Dacians, jewelery, silver, archaeology.

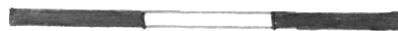
Cuvinte-cheie: Ardeu, daci, bijuterii, argint, arheologie.

Pl. I. Dacian fortresses in south-western Transylvania (1); the surroundings of Ardeu and the location of the *Cetăuie Hill* (2); the location of the Ardeu village in south-western Transylvania (3)

1.

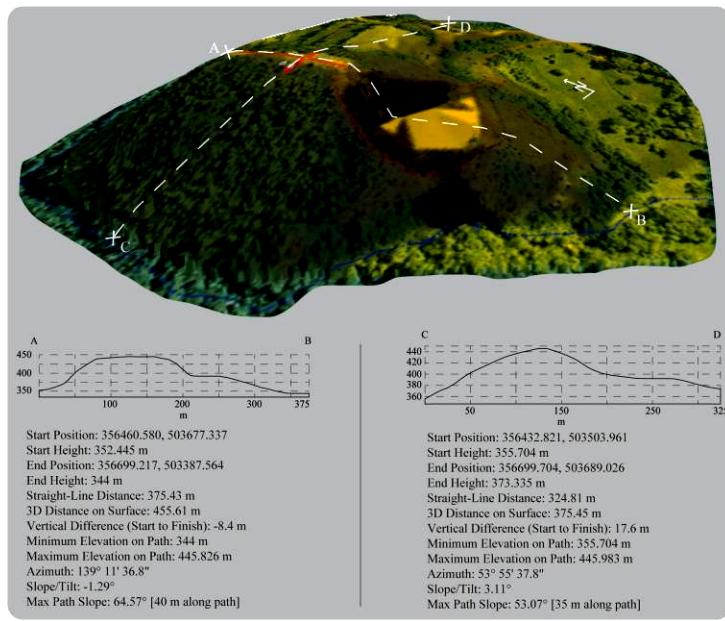

2.

3.

Pl. II. Silver spiral from Ardeu (1) (photo and sketch by Mihai Florea 2012); Roman coin discovered in Ardeu (2) (photo: Iosif Vasile Ferencz); *Cetățuie Hill* - aerial view (3) (photo: Zoltán Czajlik, May 2012)

1.

2.

Pl. III. Elevation profiles of the hill (1) (image processed by Mihai Florea 2013); *Cetățuie Hill* and the current stage of the researches (2) (image processed by Mihai Florea 2013)

LISTA ABREVIERILOR

- AAR-SI** - Analele Academiei Române. Memoriile Secțiunii Istorice. București (s. III, 1922-1947).
- Academica** - Academica. Academia Română. București.
- ACG** - Anuarul Comitetului Geologic. Institutul Geologic al României. București.
- ACMI** - Anuarul Comisiunii Monumentelor Istorice. București.
- ActaArchHung** - Acta Archaeologica. Academiae Scientiarum Hungaricae. Budapest.
- ActaBC** Acta Bacoviensia. Serviciul Județean Bacău al Arhivelor Naționale. Bacău.
- ActaMN** - Acta Musei Napocensis. Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei. Cluj-Napoca.
- ActaMP** - Acta Musei Porolissensis. Muzeul Județean de Istorie și Artă Zalău. Zalău.
- Acta Siculica** - Acta Siculica. Analele Muzeului Național Secuiesc. Sfântu Gheorghe.
- ActaZC** - Acta Zoologica Cracoviensia. Institute of Systematics and Evolution of Animals. Kraków.
- ADIU** - АРХЕОЛОГІЯ І ДАВНЯ ИСТОРИЯ УКРАЇНИ. Kiev.
- AÉ** - Archaeologai Értesítő a Magyar régészeti, művészeti-történeti és éremtani társulat tudományos folyóirata. Budapest.
- AHR** - Asiatic Herpetological Research. Chengdu Institute of Biology. Chengdu.
- AIIA** - Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie Cluj. Cluj-Napoca (din 1990 Anuarul Institutului de Istorie „George Bariț”).
- AIIAI/AIIX** - Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie „A. D. Xenopol” Iași. Iași (din 1990 Anuarul Institutului de Istorie „A. D. Xenopol” Iași).
- AIIGB** - Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie „George Bariț” Cluj-Napoca. Cluj-Napoca vezi AIIA.
- AIIN** - Anuarul Institutului de Istorie Națională. Cluj-Sibiu.
- AInf** - Archäologische Informationen. Mitteilungen zur Ur- und Frühgeschichte. Bonn.
- Altertum** - Das Altertum, Routledge, part of the Taylor & Francis Group.
- Aluta** - Aluta. (Studii și comunicări - Tanulmányok és Közlemények). Sfântu Gheorghe.
- AM** - Arheologia Moldovei. Institutul de Istorie și Arheologie „A. D. Xenopol”. Iași.
- AmAnthropol** - American Anthropologist. Washington, D.C.
- AnB** - Analele Banatului; serie nouă. Timișoara.
- Angustia** - Angustia. Muzeul Carpaților Răsăriteni. Sfântu Gheorghe.
- Annales de Paléontologie** - Annales de Paléontologie. Association Paléontologique Française. Paris.

Lista abrevierilor

- Antaeus** - Antaeus. *Communicationes ex Instituto Archaeologico Academiae Scientiarum Hungaricae*. Budapest.
- Antiquity** - *Antiquity. A Quarterly Review of World Archaeology*. York.
- AntTard** - *Antiquité tardive. Revue internationale d'histoire et d'archéologie* (IVe-VIIIe s.). Turnhout.
- AO** - Arhivele Olteniei. Craiova; serie nouă (Institutul de Cercetări Socio-Umane. Craiova).
- APA** - *Acta Praehistorica et Archaeologica*. Berlin.
- APR** - *Acta Palaeontologica Romaniae. Romanian Society of Paleontologists*. Bucureşti.
- Apulum** - Apulum. *Acta Musei Apulensis. Muzeul Național al Unirii Alba Iulia. Alba Iulia*.
- AR** - *Archeologické rozhledy. Praha*.
- ARA** - *Annual Review of Anthropology. Palo Alto*.
- ArbInstHalle** - *Arbeiten aus dem Institut für Vor- und Frühgeschichte der Martin-Luther-Universität Halle-Wittenberg*.
- Archaeologia Bulgarica** - *Archaeologia Bulgarica. Sofia*.
- ArchAustr** - *Archaeologia Austriaca. Viena*.
- ArchHung** - *Archaeologia Hungarica, Dissertationes Archaeologicae Musei Nationalis. Budapest*.
- ArchKözl** - *Archaeologai Közlemények. Pesten*.
- Argesis** - *Argesis. Studii și comunicări. Muzeul Județean Argeș. Pitești*.
- Arheologija** - *Archeologija. Organ na Archeološki Institut i Muzei pri Bulgarskata Akademija na Naukite. Sofia*.
- ArhRom** - *Arhiva Română. Arhivele Statului. Bucureşti*
- AŞUAIC-I** - *Analele Științifice ale Universității „Al. I. Cuza” din Iași. Istorie. Iași*.
- Athenaeum** - *Athenaeum. Studi periodice di litteratura e storia dell'antichità. Pavia*.
- ATS** - *Acta Terrae Septemcastrensis. Sibiu*.
- AUA** - *Annales Universitatis Apulensis. Series Historica. Alba Iulia*.
- AUSB** - *Annales Universitatis Scientiarum Budapestinensis de Rolando Eötvös Nominatae, sectio Historica. Budapest*.
- AusgrabFunde** - *Ausgrabungen und Funde. Berlin*.
- AUVT** - *Annales d'Université „Valahia” Târgoviște. Târgoviște*.
- BA** - *Biblioteca de arheologie. Bucureşti*.
- BÁMÉ** - *A Béri Balogh Ádám Múzeum Évkönyve. Szekszárd*.
- Banatica** - *Banatica. Muzeul de istorie al județului Caraș-Severin. Reșița*.
- BAR** - *British Archaeological Reports (International Series). Oxford*.
- BC** - *Biblioteca și cercetarea. Cluj-Napoca*.
- BCH** - *Bulletin de correspondance hellénique. L'Institut de correspondance hellénique d'Athènes (continuă Bulletin de l'Ecole française d'Athènes- 1868-1871). Atena*.
- BCMI** - *Buletinul Comisiunii Monumentelor Istorice / Buletinul Comisiei Monumentelor istorice. Bucureşti*.
- BCSS** - *Buletinul Cercurilor Științifice Studențești. Alba Iulia*.
- BerRGK** - *Bericht der Römisch-Germanischen Kommission des Deutschen Archäologischen Instituts. Frankfurt am Main*.
- BG** - *Boabe de grâu. Bucureşti*

Lista abrevierilor

BHAB	- Bibliotheca Historica et Archaeologica Banatica. Muzeul Banatului Timișoara. Timișoara.
BIRSNB	- Bulletin de l'Institute Royal des Sciences Naturelles de Belgique. Bruxelles.
BMA	- Bibliotheca Musei Apulensis. Muzeul Național al Unirii Alba Iulia. Alba Iulia.
BMI	- Buletinul Monumentelor Istorice. București.
BMJT	- Buletinul Muzeului Județean Teleorman. Seria Arheologie. Alexandria.
BMM	- Bibliotheca Musei Marisiensis. Seria Archaeologica. Târgu Mureș.
BMMK	- Békés Megyei Múzeumok Közleményei. Békéscsaba.
BMS	- Bibliotheca Musei Sabesiensis. Muzeul Municipal „Ioan Raica” Sebeș.
BollVerona	- Bollettino del Museo Civico di Storia Naturale di Verona. Verona.
BOR	- Biserica Ortodoxă Română. Patriarhia Română. București.
BR	- Budapest Régiségei. Budapesti Történeti Múzeum. Budapest.
Britannia	- Britannia. A Journal of Romano-British and Kindred Studies. The Society for the Promotion of Roman Studies. Cambridge.
Bruckenthal	- Bruckenthal. Acta Musei. Muzeul Național Bruckenthal. Sibiu.
BSAF	- Bulletin de la Société Nationale des Antiquaires de France. Paris.
BSHNT	- Bulletin de la Société d'Histoire Naturelle de Toulouse. Toulouse.
BSNR	- Buletinul Societății Numismatice Române. Societatea Numismatică Română. București.
BTh	- Bibliotheca Thracologica. Institutul Român de Tracologie, București.
Buletin foaie oficială	- Buletin foaie oficială. Iași.
BulletinAMNH	- Bulletin of the American Museum of Natural History. New York.
BulletinSGF	- Bulletin d'Societe Geologique France. Paris.
Buridava	- Buridava. Studii și materiale. Muzeul Județean „Aurelian Sacerdoteanu” Vâlcea. Râmniciu Vâlcea
BV	- Bayerische Vorgeschichtblätter. München.
CA	- Cercetări arheologice. Muzeul Național de Istorie a României. București.
CAANT	- Cercetări arheologice în aria nord-tracă. București.
CAn	- Current Anthropology. Chicago.
Carnets de Géologie	- Carnets de Géologie. Brest.
CCA	- Cronica cercetărilor arheologice. București.
CCGG	- Cahiers du Centre Gustave Glotz. Sorbonne (Paris).
CFS	- Courier Forschungsinstitut Senckenberg. Senckenberg Forschungsinstitut und Naturmuseum. Frankfurt am Main.
Ciências da Terra (UNL)	- Ciências da Terra (UNL). Earth Sciences Journal. Caparica.
ClausthalerGeo	- Clausthaler Geowissenschaften. Institut für Geologie und Paläontologie. Clausthal-Zellerfeld.

Lista abrevierilor

- CMPUMichigan** - Contributions from the Museum Paleontology. The University of Michigan. Michigan.
- Codrul Cosminului** - Codrul Cosminului, Seria Nouă. Analele Științifice de Istorie, Universitatea „Ștefan cel Mare” Suceava. Suceava
- CommArchHung** - Communicationes Archaeologicae Hungariae, Magyar Népművészeti Múzeum. Budapest.
- Communications** - Communications. École Des Hautes Étude en Science Sociales – Centre D’Études Transdisciplinaires (Sociologie, Anthropologie, Politiques), Paris.
- Copeia** - Copeia. American Society of Ichthyologists and Herpetologists. New York.
- Corviniana** - Corviniana. Acta Musei Corvinensis. Hunedoara.
- CRAcadSciParis** - Comptes Rendus De L’Academie Des Sciences. Serie II, Fascicule A - sciences de la Terre et des Planètes. Paris.
- CretaceousRes** - Cretaceous Research. Published by Elsevier.
- Crisia** - Crisia. Culegere de materiale și studii. Muzeul Țării Crișurilor. Oradea.
- Cultura creștină** - Cultura creștină. Publicație apărută sub egida Mitropoliei Române Unite cu Roma Greco-Catolică și a Facultății de Teologie Greco-Catolică din Universitatea „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca, Departamentul Blaj. Blaj.
- Cumania** - Báks - kiskun Megyei Múzeumok Közleményei. Kecskemét.
- Dacia** - Dacia. Recherches et découvertes archéologiques en Roumanie. București, I, (1924) - XII (1948). Nouvelle série: Revue d’archéologie et d’histoire ancienne. București.
- Danubius** - Danubius. Muzeul de Istorie Galați. Galați.
- DMÉ** - A Debreceni déri Múzeum Évkönyve. Debrecen.
- Dolgozatok** - Dolgozatok az Erdély Nemzeti Múzeum Érem - és Régiségtárából. Kolosvár (Cluj).
- DolgSzeged** - Dolgozatok. A. M. Kir. Ferencz József Tudományegyetem Archaeologiai Intézetéből. Szeged.
- DP** - Documenta Praehistorica. Poročilo o raziskovanju paleolitika, neolitika in eneolitika v sloveniji. Ljubljana.
- Drobeta** - Drobeta. Muzeul Regiunii Portilor de Fier. Drobeta Turnu-Severin.
- Dumerilia** - Dumerilia. Association des amis du laboratoire des reptiles et amphibiens du Muséum = AALRAM. Paris.
- Eclogae** - Eclogae Geologicae Helvetiae. Swiss Journal of Geosciences. Swiss Geological Society. Zürich.
- EHR** - The English Historical Review. Oxford University Press (UK).
- Environment & Progress** - Environment & Progress. Universitatea „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca. Facultatea de Știință și Ingineria Mediului. Cluj-Napoca.
- EphNap** - Ephemeris Napoccensis. Institutul de Arheologie și Istoria Artei, Cluj-Napoca. Cluj-Napoca.
- ErdMúzÉvk** - Erdélyi Múzeum Egyesület Évkönyve. Kolosvár (Cluj).
- EstudiosAlava** - Estudios del Museo de Ciencias Naturales de Alava. Vitoria.
- Eurasia Antiqua** - Eurasia Antiqua. Zeitschrift für Archäologie Eurasiens. Mainz am Rhein.

Lista abrevierilor

FbÖst	- Fundberichte aus Österreich. Wien.
FK	- Földtani közlöny. Magyarhoni foldtani tarsulat folyóirata. Budapest.
FöldrKözl	- Földrajzi Közlemények. Budapest.
FoliaArch	- Folia Archaeologica. Magyar Történeti Múzeum. Budapest.
Gemina	- Gemina. Timișoara.
Geodiversitas	- Geodiversitas. Museum National d'Histoire Naturelle Paris. Paris.
Gerión	- Gerión. Revista de historia antigua, Universidad Complutense de Madrid. Madrid.
Germania	- Germania. Römisch-Germanischen Kommission des Deutschen Archäologischen Instituts. Frankfurt am Main.
Godišnjak	- Godišnjak. Jahrbuch Knjiga. Sarajevo-Heidelberg.
HAC	- Historiae Augustae Colloquia Nova Series. Bari.
Hantkeniana	- Hantkeniana. Periodical of the Department of Palaeontology, Eötvös University. Budapest.
Hermes	- Hermes. Zeitschrift für klassische Philologie. Stuttgart.
Hesperia	- Hesperia. Journal of American School of Classical Studies at Athens. Athens.
Hierasus	- Hierasus. Muzeul Județean Botoșani. Botoșani.
HJ	- The Historical Journal. University of Cambridge (UK).
Hrisovul	- Hrisovul. Academia de Poliție „Alexandru Ioan Cuza”. Facultatea de Arhivistică. București.
HTRTÉ	- A Hunyadmegyei Történelmi és Régészeti Társulat Évkönyvei (1880-1913). Deva.
HU	- Historia Urbana. Institutul de Cercetări Socio-Umane. Sibiu.
IA	- International Affairs. Royal Institute of International Affairs. London.
Instrumentum	- Instrumentum (Bulletin du Groupe de travail europeen sur l'artisanat et les productions manufacturees dans l'Antiquite. Montagnac.
Ioan Neculce	- Ioan Neculce. Buletinul Muzeului de Istorie a Moldovei. Iași.
Iranica Antiqua	- Iranica Antiqua. Leiden.
Iistros	- Iistros. Muzeul Brăilei. Brăila.
Îndrumător pastoral	- Îndrumător pastoral. Episcopia Ortodoxă Română de Alba Iulia. Alba Iulia
JAMÉ	- A Nyíregyhzái Jósa András Múzeum Évkönyve. Nyíregyháza.
JAMT	- Journal of Archaeological Method and Theory. New York.
JCH	- Journal of Contemporary History. University of Cambridge (UK), University of Wisconsin at Madison (USA).
JMH	- The Journal of Modern History. University of Chicago.
JMV	- Jahresschrift für mitteldeutsche Vorgeschichte. Halle (Saale).
JRGZM	- Jahrbuch des Römisch-Germanischen Zentralmuseums zu Mainz. Mainz.
JRS	- The Journal of Roman Studies. London.
JSP	- Journal of Systematic Palaeontology. British Natural History Museum. London.

Lista abrevierilor

- JTa** - Journal of Taphonomy. Paleontological Network Foundation.
- Klio** - Klio. Beiträge zur Alten Geschichte. Berlin.
- Korunk** - Korunk. Kolozsvár. Cluj-Napoca.
- KözlDebrecon** - Közlemények a Debreceni M. Kir. Tisza István-Tudományegyetem Régészeti Intézetéből. Debrecen.
- Latomus** - Latomus. Revue d'études latines. Bruxelles.
- MA** - Mitropolia Ardealului. Revista oficială a Arhiepiscopiei Sibiului, Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului, Episcopiei Alba Iuliei și Episcopiei Oradei. Sibiu (1956-1991). A continuat *Rerista Teologică*, (1907-1947) și este continuată de aceeași revistă.
- MAGW** - Mitteilungen der anthropologischen Gesellschaft in Wien. Wien (1912-1941).
- Marburger Studien** - Marburger Studien. Marburg.
- Marisia** - Marisia. Studii și Materiale. Târgu Mureș.
- Marmatia** - Marmatia. Baia Mare.
- Mas de las Matas** - Mas de las Matas. Grupo de Estudios Mastnos. Mas de las Matas.
- Materiale** - Materiale și cercetări arheologice. București.
- MBGAEU** - Mitteilungen der Berliner Gesellschaft für Anthropologie, Ethnologie und Urgeschichte. Berlin.
- MedTrans** - Mediaevalia Transilvanica. Satu-Mare.
- MÉFRA** - Mélanges de l'École française de Rome. Antiquité. Roma.
- Mehedinți** - Mehedinți - Istorie și cultură. Drobeta Turnu Severin.
- MemAntiq** - Memoria Antiquitatis. Complexul Muzeal Județean Neamț. Piatra Neamț.
- MemMNHistNat** - Memoires du Museum National d'Histoire Naturelle - Serie C: Sciences de la Terre. Paris.
- MemPadova** - Memorie degli Istituti di Geologia e Mineralogia dell' Università di Padova. Padova.
- MES** - Middle Eastern Studies. The University of Texas at Austin.
- MFMÉ StudArch** - A Móra Ferenc Múzeum Évkönyve. Studia Archaeologica. Szeged.
- MIAK** - Materialy i issledovaniya po archeologii Kubani. Krasnodar.
- MittUngGeo** - Mitteilungen aus den Jahrbuch der Kön. Ungarische Geologischen Anstalt. Budapest.
- MKÉ** - Múzeumi és Könyvtári Értesítő. Budapest.
- MKFIE** - A Magyar Királyi Földtani Intézet Évkönyve. Mitteilungen aus dem Jahrbuch der Kgl. ungar. Geolog. Anstalt. Annales Instituti Regii Hungarici Geologici. Budapest.
- MN** - Muzeul Național de Istorie a României. București.
- MÖSTA** - Mitteilungen des Österreichischen Staatsarchivs. Österreichischen Staatsarchiv. Wien.
- Natl Geogr Res** - National Geographic Research Journal. Washington, D.C.
- NeuesJahrGP** - Neues Jahrbuch für Geologie und Paläontologie Monatschafte. Stuttgart.
- NTS** - The Nordic Textile Journal. University College of Borås. The Swedish School of Textiles.
- OJA** - Oxford Journal of Archaeology, Blackwell Publishing Inc.

Lista abrevierilor

- ÓL** - Ősrégészeti Levelek. Prehistoric newsletter. Budapest.
- Oltenia** - Oltenia. Studii și comunicări. Arheologie – Istorie. Craiova.
- OpuscArchaeol** - Opuscula Archaeologica Radovi Arheološkog zavoda. Zagreb.
- Oryctos** - Oryctos. Musée des Dinosaures d'Espéraza.
- PA** - Patrimonium Apulense. Alba Iulia.
- PalaeoAfricana** - Palaeontologia Africana. Annals of the Bernard Price Institute for Palaeontological Research, University of the Witwatersrand. Witwatersrand. Johannesburg.
- Paleobiology** - Paleobiology. The Paleontological Society. Gainsville.
- Palevol** - Palevol. Comptes Rendus de l'Académie des sciences. Issy-les-Moulineaux.
- Pallas** - Pallas. Revue d'études antiques. Université du Mirail. Toulouse.
- PamArch** - Památky archeologické. Praha.
- PAS** - Prähistorische Archäologie in Südosteuropa. Berlin.
- PBF** - Prähistorische Bronzefunde. München.
- Peuce** - Peuce. Studii și comunicări de istorie veche, arheologie și numismatică. Tulcea.
- PLoS ONE** - PLoS ONE. International, peer-reviewed, open-access, online publication.
- PNAS** - Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America. Washington.
- Pontica** - Pontica. Muzeul de Istorie Națională și Arheologie Constanța. Constanța.
- PPP** - Palaeogeography, Palaeoclimatology, Palaeoecology ("Palaeo3"). An International Journal for the Geo-Sciences.
- PPS** - Proceedings of the Prehistoric Society. Cambridge-Londra.
- Programm Mühlbach** - Programm des evagelischen Untergymnasium in Mühlbach und der damit verbundenen Lehranstalten. Mühlbach (Sebeș).
- PZ** - Prähistorische Zeitschrift. Deutsche Gesellschaft fuer Anthropologie, Ethnologie und Urgeschichte, Institut für Prähistorische Archäologie. Berlin.
- RA** - Revista Arheologică. Institutul de Arheologie și Istorie Veche. Chișinău.
- Renașterea** - Renașterea. Cluj-Napoca.
- RÉV** - Revue des études latines. Paris.
- RevAquitania** - Revue Aquitania. Revue interrégionale d'archéologie. Aquitaine.
- RHSEE/RESEE** - Revue Historique du Sud-Est Européen. Academia Română. București și Paris (din 1963 Revue des Études Sud-Est Européennes).
- RI** - Revista de Istorie (din 1990 Revista istorică). București.
- RJTRG** - Romanian Journal of Tectonics and Regional Geology. București.
- RM** - Revista Muzeelor. București.
- RMGM** - Revista Muzeului de Geologie și Mineralogie. Cluj-Napoca.
- RMM** - Revista Muzeelor și Monumentelor. București.
- RMM-MIA** - Revista Muzeelor și Monumentelor. Monuments Istorice și de Artă. București.

Lista abrevierilor

RRH	- Revue Roumaine d'Histoire. Academia Română. Bucureşti.
RRL	- Revue Roumaine de Linguistique. Academia Română - Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan - Al. Rosetti”. Bucureşti
RT	- Revista Teologică. Sibiu.
RVM	- Rad Vojvodanskih muzeja. Novi Sad.
SAA	- Studia Antiqua et Archaeologica. Iaşi.
SAHIR	- Studia et Acta Historiae Iudaeorum Romaniae. Institutul de Istorie „A. D. Xenopol” Iaşi. Iaşi.
SAI	- Studii și articole de istorie. Bucureşti.
Sargetia Naturae	- Sargetia. Acta Musei Devensis. Series Scientia Naturae. Deva.
Sargetia	- Sargetia. Buletinul Muzeului judeţului Hunedoara (Acta Musei Devensis). Deva.
SASTUMA	- Saarbrücker Studien und Materialien zur Altertumskunde. Bonn.
SB	- Studia Bibliologica. Bucureşti.
SBV	- Studia bibliologica Valachica. Târgovişte.
SC (Ştiinţele Naturii)	- Studii și Cercetări (Ştiinţele Naturii). Complexul Muzeal Bistriţa-Năsăud. Bistriţa.
SCB	- Studii și cercetări de bibliologie. Bucureşti (1955-1963).
SCIM	- Studii și cercetări de istorie medie. Bucureşti.
SCIV(A)	- Studii și cercetări de istoria veche. Bucureşti (din 1974, Studii și cercetări de istorie veche și arheologie).
SCN	- Studii și cercetări numismatice. Bucureşti.
SEER	- The Slavonic and East European Review. University College London.
SlovArch	- Slovenská Archeológia. Nitra.
SMICont	- Studii și materiale de istorie contemporană. Institutul de Istorie „Nicolae Iorga” Bucureşti. Bucureşti.
SMIMod	- Studii și materiale de istorie modernă. Institutul de Istorie „Nicolae Iorga” Bucureşti. Bucureşti.
SMK	- Somogyi Muzeumok Kozlemenyei. Somogyi Megyei Muzeumok. Kaposvar.
Starinar	- Starinar, Treća Serija. Arheološki Institut. Beograd.
StComSM	- Studii și comunicări. Muzeul județean Satu Mare. Satu Mare.
StudArch	- Studia Archaeologica. Budapest.
StudGeolSalmanticensis	- Studia Geologica. Salmanticensia. Universidad de Salamanca. Departamento de Geología. Salamanca.
StudiaTGCV	- Studia. Theologia Graeco-Catholica Varadiensis. Oradea.
StudiaUBBG	- Studia Universitatis „Babeş-Bolyai”. Series Geologia. Cluj-Napoca.
StudiaUBBH	- Studia Universitatis „Babeş-Bolyai”. Series Historia. Cluj-Napoca.
Študijné Zvesti AUSAV	- Študijné Zvesti. Archeologickeho Ustavu Slovenskei Akademie Vied. Nitra.
Suceava	- Anuarul Muzeului Județean. Suceava.
SympThrac	- Symposia Thracologica. Institutul Român de Tracologie.
Terra Sebus	- Terra Sebus. Acta Musei Sabesiensis. Sebeș.
Thraco-Dacica	- Thraco-Dacica. Institutul Român de Tracologie. Bucureşti.

Lista abrevierilor

- Tibiscum** - Tibiscum. Studii și Comunicări de Istorie și Etnografie. Caransebeș.
- Tibiscus** - Tibiscus. Muzeul Banatului Timișoara. Timișoara (1971-1979).
- Tisicum** - Tisicum. A Jász-Nagykun-Szolnok megyei múzeumok évkönye. Szolnok.
- Transilvania** - Transilvania. Foaia Asociației Transilvane pentru Literatura Română și Cultura Poporului Român. Brașov.
- Tyragetia** - Tyragetia. Muzeul Național de Arheologie și Istorie a Moldovei. Chișinău.
- UPA** - Universitätsforschungen zur Prähistorischen Archäologie. Berlin.
- Vjesnik** - Arheološkog muzeja u Zagrebu. Vjesnik Arheološkog muzeja u Zagrebu. Zagreb.
- VZBGW** - Verhandlungen der Zoologisch-Botanischen Gesellschaft in Wien. Wien.
- WPZ** - Wiener Prahistorische Zeitschrift. Selbstverlag der Wiener Prahistorischen Gesellschaft. Wien.
- Zalai Múzeum** - Zalai Múzeum. Zalaegerszeg.
- ZfA** - Zeitschrift für Archäologie. Berlin.
- Ziridava** - Ziridava. Muzeul Județean Arad. Arad.